

Warszawa, dn. 23.03.2004 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

RPO-466155-III/04/LN

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Pan
dr Grzegorz Kurczuk
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

Uprzejmie informuję Pana Ministra, że na tle jednej ze skarg wyłonił się problem zasad egzekucji ze świadczeń pieniężnych mocy społecznej.

Skarżącemu przyznano zasiłek wyrównawczy w wysokości 418 zł miesięcznie od 29 stycznia 2004 r. do 1 lutego 2006 r. oraz składkę zdrowotną w wysokości 8,25% od kwoty zasiłku na czas trwania świadczenia. W uzasadnieniu decyzji przyznającej te świadczenie wskazano, że skarżący został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i jest całkowicie niezdolny do pracy. Jako osoba samotna nie posiada żadnych dochodów i w związku z tym wysokość zasiłku została ustalona w maksymalnej wysokości, określonej przepisami art. 27 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 ze zm.).

Jednak z uwagi na to, że skarżący posiada zadłużenie w stosunku do funduszu alimentacyjnego w kwocie 7.042,52 zł. nastąpiło zajęcie zasiłku.

Wnioskodawcą był Referat Alimentów ZUS.

W wyniku tego zasiłek wypłacany jest w kwocie 167,20 zł., natomiast kwota 250,80 zł. przekazywana jest na konto Komornika Sądowego.

Zgodnie z art. 831 § 1 pkt 2 Kpc sumy przyznane przez Skarb Państwa generalnie nie podlegają egzekucji z wyjątkiem właśnie egzekucji z tytułu obowiązku alimentacyjnego.

W świetle zaś art. 1083 § 1 Kpc dochody te podlegają egzekucji na zaspokojenie do trzech piątych części.

Działanie Komornika jest w tej sprawie zgodne z przepisami i z tego względu sąd oddalił skargę na czynności Komornika.

Moje wątpliwości biorą się z faktu, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych.

Z kolei art. 2 ust. 2 ustawy akcentuje, że celem pomocy społecznej jest umożliwienie bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Godności człowieka, o której stanowi art. 30 Konstytucji, odpowiada taki poziom życia, w którym ma on zapewnioną w szczególności żywność, odzież, mieszkanie, opiekę zdrowotną, a także niezbędne świadczenie ze strony władz w razie choroby, niezdolności do pracy związanej z niepełnosprawnością.

Pogląd, że rodzic powinien dzielić się z dzieckiem skromnym dochodem jest zgodny z zagwarantowanym orzecznictwem. Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Gminnej z dnia 9 czerwca 1976 r. (III CZP 46/75, OSNCP z 1976 r., z. 9, poz. 184) wskazał, że rodzice muszą podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami.

Przepis art. 135 § 1 Kro uzależnia zakres świadczeń alimentacyjnych nie tylko od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, ale także od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Oznacza to, że w razie utraty przez zobowiązanego możliwości zarobkowych i majątkowych może on domagać się ustalenia obowiązku świadczeń alimentacyjnych.

Jednakowoż, rozważając przepisy art. 135 § 1 Kro i art. 138 Kro nie można abstrahować od obowiązków wynikających z innych przepisów. Art. 96 Kro nakłada na rodziców obowiązek troski o fizyczny i duchowy rozwój dziecka, zaś wedle art. 133 § 1 Kro rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie także wtedy, gdy nie znajduje się w niedostatku.

W świetle art. 831 § 1 pkt 2 i art. 1083 § 1 Kpc świadczenia pieniężne z pomocy społecznej, jako sumy przyznane przez Skarb Państwa na specjalne cele, podlegają egzekucji do trzech piątych części na zaspokojenie roszczeń.

Powstała w wyniku tej regulacji kwota do dyspozycji osoby pobierającej świadczenie pieniężne z pomocy społecznej w postaci zasiłku stałego wyrównawczego powoduje, że osoba taka zostaje pozbawiona w aktualnych warunkach niezbędnej ochrony egzystencji biologicznej. Prowadzi to zatem do sytuacji, w której rozmiar świadczenia przestaje być odpowiedni do okoliczności, które uzasadniały udzielenie pomocy.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę Pana Ministra o przedstawienie stanowiska w tej sprawie.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że kopię tego wystąpienia kieruję również na ręce Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej Pana Profesora Jerzego Hausnera.

Z wyrazami szacunku

/-/